

Kanada ve Türk Eğitim Sistemleri ile Yönetim Yapılarının İncelenmesi

Examin of Canadian Turkish Education Systems and Management Structures

ÖZET

Son yıllarda dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de eğitim sisteminde bir takım değişimler yaşanmıştır. Gerek salgın hastalıklar, gerekse küresel sorunlar bu değişimi körüklemiştir. Değişimin doğasını kavramak ve değişimlere ayak uydurabilmek adına farklı ülkelerin eğitim sistemlerini inceleyerek karşılaştırmak daha da önem arz etmektedir. Araştırmanın amacı Türk eğitim sistemi ile Kanada eğitim sistemini derinlemesine incelemek ve eğitim yönetimlerini karşılaştırmaktır.” Bu nedenle araştırma, Kanada eğitim sistemini ele alarak, genel özellikleri ve eğitim yönetimi açısından Türk eğitim sistemi ile karşılaştırarak Kanada'daki eğitim yönetimine açıklık getirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada tarama tekniği kullanılmış olup, Tarama tekniği uygun olmakla beraber doküman incelemesi yapılmıştır. Her iki ülkede de bakanlık söz konusuysen Türkiye merkezîyetçi Kanada adem-i merkezîyetçi bir yapıda eyalet ve bölgelere ayrılmıştır. Türkiye merkezi bir yönetimle yönetildiği için eğitimin merkezi bir amacı vardır ve yerel özellikler ön plana çıkmamaktadır. Kanada okulları için idari gereklilikler eyaletten eyalete değişir, ancak birçok eyalette yönetici olmak için eğitim yönetimi veya müfredat alanında yüksek lisans derecesi gerekir. Ontario ise yöneticilerin yöneticilik sertifikasına sahip olmasını şart koşmaktadır. Türkiye’de eğitim finansmanı devlet okullarında devlet ve okul aile birlikleri tarafından finanse edilmektedir. Özel okullarda ise kurum veya vakıf kurucusu tarafından karşılanır. Türkiye’de eğitim denetimleri okul müdürleri ve Maarif Müfettişleri tarafından yapılmaktadır. Maarif müfettişleri tüm öğretmen ve kurumları denetlemekle görevlidir.

Anahtar Kelimeler Eğitim, Eğitim Yönetimi, Kanada, Türkiye






ABSTRACT

In recent years, there have been some changes in the education system in our country, as in the rest of the world. Both epidemics and global problems have fueled this change. It is even more important to examine and compare the education systems of different countries in order to comprehend the nature of change and keep up with the changes. For this reason, the research aims to clarify the education administration in Canada by considering the Canadian education system and comparing it with the Turkish education system in terms of its general characteristics and educational administration. Scanning technique was used in the research, although the scanning technique was appropriate, document analysis was carried out. While there are ministries in both countries, Turkey is divided into provinces and regions in a decentralized structure. Since Turkey is governed by a central government, education has a central purpose and local characteristics do not come to the fore. Administrative requirements for Canadian schools vary from province to province, but many provinces require a master's degree in educational administration or curriculum to become an administrator. Ontario, on the other hand, requires managers to have management certification. Education financing in Turkey is financed by the state and parent-teacher associations in public schools. In private schools, it is covered by the founder of the institution or foundation. Educational inspections in Turkey are carried out by school principals and Education Inspectors. Education inspectors are responsible for inspecting all teachers and institutions.

Keywords: Education, Educational Administration, Canada, Türkiye

GİRİŞ

Eğitim bir ülkenin geleceğinin teminatıdır. Bütün gelişmiş ülkelerin tarihçesine baktığımızda çoğunlukla sağlam bir eğitim sisteminden yola çıkarak başarıya ulaştıklarını görebiliriz. Eğitim toplumsal dönüşümü gerçekleştiren bir süreçtir. Eğitim alanındaki değişim ve gelişmeler, toplumsal değişim ve gelişmeler, ulaştırma ve iletişimdeki gelişmeler, elbette ilkel anlayışın yerine, hızla değişen ve gelişen modern öğretim metot ve aygıtları kullanabilen, bilgiye ayak uydurabilen öğretmenlerin yetişmesiyle sonuçlanmıştır. (Şahin,2006). Geçmişten günümüze yaygın ve sürekli eğitimle ilgili öğretmenlerin nitelikleri ve görevleri önemli ölçüde değişmiştir. Hızlı teknolojik değişim ve topluluklar arasında artan iletişim, insanların ihtiyaçlarında değişikliklere yol açarak, bu insanları yetiştiren

Mehmet Nail Aydın¹ 
Yunus Emre Avcı² 
Oğuz Çitırkı³ 
Kübra Çiftçi Çitırkı⁴ 
Yavuz Çitırkı⁵ 

How to Cite This Article

Aydın, M. N., Avcı, Y. E., Çitırkı, O., Çiftçi Çitırkı, K. & Çitırkı, Y. (2023). “Kanada ve Türk Eğitim Sistemleri ile Yönetim Yapılarının İncelenmesi”, International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:51; pp:2947-2959. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.70656>

Arrival: 14 April 2023
Published: 31 July 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Öğretmen., MEB, Siirt, Türkiye

²Dr.Öğr.Üyesi,Siirt Üniversitesi,Eğitim Fakültesi,Eğitim Yönetimi Bölümü, Siirt, Türkiye

³ Müdür Yardımcısı, Toki Dumlupınar Ortaokulu, Batman, Türkiye

⁴ Öğretmen., Nureddin Zengi İlkokulu, Batman, Türkiye

⁵ Okul Müdürü, Selahaddin Eyyübi Ortaokulu, Batman,Türkiye

öğretmenlerin niteliklerini daha önemli hale getirmiştir. Öğretmenlerin diğer tüm meslekleri yetiştirdiği göz önüne alındığında, öğretmen eğitiminin çok önemli olduğu apaçık görülmektedir.

Eğitim, farklı kültür ve toplumlarda farklı şekillerde gelişmekte ve küreselleşen dünyada farklı bunlardan etkilenmektedir. Farklı programlar kapsamında ülkeler arasındaki etkileşimler artmakta ve bu etkileşimlerin öğretmen eğitimi mekanizmaları üzerindeki etkisi gözlemlenmektedir. Bir ülkede sosyal ilerleme ve gelişmiş refah seviyeleri, okullarda verilen eğitimin kalitesi ile doğrudan ilişkilidir. Bunun için de bir eğitim kurumu öğretmenlerin kalitesini artırmayı amaçlamaktadır. Eğitim kalitesi ile öğretmen kalitesi arasındaki ilişkinin toplum üzerinde büyük etkisi olduğu bu konuda çalışmalar yapan kişilerce kabul edilen bir realitedir. (Aras ve Sözen, 2012:1-2).

Karşılaştırmalı eğitim, farklı ülkelerdeki eğitimle ilgili gerçekleri inceler ve ülkelerin kendi eğitim problemlerine çare ararken bunlara daha geniş bir perspektiften bakmalarını sağlar. 20. yüzyılın sonlarından 21. yüzyılın başlarına kadar iletişimin ve bilgisayarın hızla gelişmesiyle birlikte ülkeler kendi eğitim programlarını sorgulamış, kendi eğitim programlarını diğer ülkelerinkilerle karşılaştırmış, benzerlikler ve farklılıklar bulmuş, değiştirmiş ve geliştirmiştir.

Türkiye, 2004 yılından itibaren teknolojik gelişim ve değişime ayak uydurabilmek için 2004 öncesi eğitim programlarını yapılandırmacı eğitim felsefelerine dayalı ilköğretim programlarıyla değiştirmiştir. Bu program farklı ülkelerdeki eğitim programlarından örnekler içermektedir. Karşılaştırmalı eğitim, günümüzde eğitim sistemlerindeki benzerlikleri, farklılıkları, etkileşimleri ve etkileşim düzeylerini incelemek için büyük önem taşımaktadır. Ülke içi dinamikler açısından sadece ulusal eğitim sistemleri ele alındığında bazı değerlendirmelerin daha kolay yapılabileceği tartışılabilir. Ancak, tek başına iç dinamiklerle çözmek eksiktir. Bu eksikliğin giderilmesinde karşılaştırmalı eğitim çok önemli bir rol oynamaktadır. 21. yüzyılın hızlanan küreselleşme sürecinde eğitim dünyasının ve dünya uluslarının eğitimin uluslararası boyutlarını birbirine bağlamaya çalışarak kendi eğitim sistemlerinin eksikliklerini gidermeye çalıştıklarını görebiliriz (Erdoğan,2003).

Karşılaştırmalı eğitim, her ülkedeki eğitim durumunu analiz eder ve her ülkenin kendi eğitim problemlerine çare ararken farklı bir bakış açısıyla hareket etmesini sağlar. Karşılaştırmalı eğitimin ana hedeflerinden biri, farklı ülkelerde eğitimi etkileyen faktörlerin gelişimini ve mevcut durumunu inceleyerek tasarlanan eğitim stratejilerine kuramsal ve pratik bir katkı sağlamaktır. Bu nedenle karşılaştırmalı eğitim kursları, sosyal yönlerin ve çeşitli fenomenlerin eğitim üzerindeki etkisini, eğitim problemlerinin tanımlanmasını ve bu problemlerin ne olduğunu açıklığa kavuşturmayı amaçlamaktadır (Erdoğan,2003).

Ülkelerin gelişmesinde eğitim çok mühim bir olgudur. Devletin siyasi, sosyal ve ekonomik gelişimine bakıldığında ülkenin eğitim sisteminin de dikkate alınması gerekir. Eğitim sistemlerine baktığımızda ülkelerin eğitim sistemlerinin ve eğitim politikalarının çeşitli faktörlerin etkisiyle oluştuğu görülmektedir. Ülkelerin ekonomik gücü eğitimin niteliğini doğrudan etkilese de eğitim sisteminin yapısını belirleyen en önemli faktörün ülkenin yönetim tarzı ve milli siyasi yönelimi, eğitim sisteminin idare tarzı olması dikkat çekicidir. Her ülke kendi coğrafi konumuna ve ideolojisine uygun bir eğitim sistemi oluşturmuştur. Eğitim sistemleri toplumların aydınlanması, değişmesi ve gelişmesi üzerinde etkili olmaktadır. Bu etkiden yararlanabilmek için her ülkenin kendi eğitim sistemini incelemesi ve eğitim sorunlarına geniş bir bakış açısıyla çözüm araması gerekmektedir (Karhan, 2005). Bir ülkenin çeşitli alanlardaki konumu, o ülkenin eğitiminin bir göstergesi olduğundan, eğitim ve ulusal kalkınma el ele gider. Bu nedenle, karşılaştırmalı eğitim yöntemleri, eğitim sistemine alternatif bir yaklaşım sunmalıdır. Bu görüşten hareketle Türkiye'deki merkezi yönetim eğitiminin tamamen farklı bir sistem olan Kanada yerel yönetim sistemi ile karşılaştırılması uygun görülmüştür. Birleşmiş Milletlerde Kanada'yı yaşamak için en iyi ülke olarak seçtiğinden Kanada eğitimi ve yönetimiyle karşılaştırılması uygun görülmüştür. Kanada'nın eğitim sistemi çok iyi ve evrensel standartlara uygundur.

Bu araştırma ile Türkiye'de ve Kanada'da öğretmen yetiştirme ve yerleştirme, Türkiye ve Kanada'nın genel eğitim programla hakkında bilgi verme benzerlikleri ve farklılıkları incelenerek eğitimleri hakkında bilgi verilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Türkiye ile Kanada eğitim yönetimi sistemlerini incelemek ve aralarındaki farkı ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- ✓ Kanada eğitim sisteminin ve Türk milli eğitim sisteminin özellikleri nelerdir?
- ✓ Türk ve Kanada eğitim sistemlerinde okul yönetimi nasıldır?
- ✓ Kanada ve Türk milli eğitim sistemlerinin finansmanı nasıl sağlanır?
- ✓ Kanada eğitim sistemlerinde ve Türk milli eğitim sisteminde eğitim denetimleri nasıl yapılmaktadır?

Araştırmanın Önemi

Sosyal kurumlar, toplum tarafından belirlenen hedeflere ulaşmak için kurulur. Eğitim kurumları, bireylerin hayatta başarılı olmaları için ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve davranışları edindikleri kurumlardır. Bu kurumlar bir bakıma insan yetiştiren büyük işletme olarak görülebilir. Bu kurumların amaçlarına ulaşma derecesi toplumdaki diğer tüm kurumları doğrudan etkilemektedir. Bir eğitim kurumunda faaliyetlerin belirlenen hedeflere göre sistemli bir şekilde yürütülebilmesi için okul yönetiminin iyi yapılandırılması, yetki, görev ve sorumlulukların sınırlarının net bir şekilde belirlenmesi gerekir. Kanada kendi koşullarına ve ideolojisine göre bir eğitim sistemi oluşturmuştur. Türkiye ise bugün sahip olduğumuz sistemi oluşturmak için kendi millî şartlarında merkezi bir sistem oluşturdu. Eğitim sistemleri toplumların parçalanmasını, bütünlüğünü ve gelişimini etkiler. Daha proaktif olmak için ülkeler, farklı ülkelerin eğitim sistemlerini analiz ederek eğitim sorunlarına çözüm arayabilir. Bu nedenle iki eğitim sistemini karşılaştırmak mantıklıdır. Böylece, Kanada'nın etkili ve başarılı eğitim sistemine bakılarak Türkiye'nin eğitim sisteminin kalitesinin artırılmasına yönelik yeni araştırmalar yönlendirilebilir.

KANADA EĞİTİM SİSTEMİ HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Değişik millî ve kültürel grupların yaşadığı Kanada 3 bölgeden ve 10 eyaletten oluşmaktadır. Kanada da her bir eyaletin kendine ait sembolü olmakla birlikte, aynı zamanda eyaletler özerk bir yapıya sahiptir. Siyasi manada ortaya çıkan bu özerk yapı eğitim alanında da görülmektedir (Altun, 2010).



Şekil 1: Kanada Siyasi Haritası

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Kanada%27n%C4%B1n_eyaletleri_ve_b%C3%B6lgeleri

1960'ların ikinci yarısında eğitim politikasında bir değişiklik daha yaşandı. Bu yıllarda eğitim sisteminin aşırı kısıtlayıcı durumuna ilişkin endişeler artmakta ve birçok öğrenci sınıfta kalma sorunu ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu ortamda, eğitim reformu hem öğrenciler hem de öğretmenler için esnekliği artırmaya ve seçenekleri genişletmeye devam etti, ardından ayrıcalık, grup öğrenme tekniklerinin yaygınlaştırılması ve sürekli eğitim geldi. Gymnasium müfredatı daha serbest bir şekilde yapılandırıldı, ancak öğrencilere sevdiği konu ve dersleri seçme hakkı verildi. Müfredatlar ise öğrencilere ve öğretmenlere öğrencilerin hangi konularda çalışması gerektiği konusunda daha fazla özerklik vermeye başladı ve öğrenci haklarına ilişkin mevzuat geliştirildi. Ayrıca devlet kurumları ile millî eğitim bakanlıklarının denetim ve teftiş görevleri azaltılmış veya tamamen kaldırılmıştır. Bu gelişme 1970'lerde hızla devam etmiş, ancak 1970'lerin ikinci yarısında bu yöndeki adımlar yavaşlamaya başlamıştır. Alçakgönüllülük ve muhafazakârlık, 1960'ların reformlarını engelledi. (İncekara, 2006). Bu eğilim, okulların ortaya çıkan mali kısıtlamalar nedeniyle zorlandığı 1980'lerde büyümeye devam etti. Bazı eyaletler eğitim finansmanındaki ilk kesintileri daha da kötüleştirse de, birçoğu öğrencilerin okulda ne kadar öğrendiğini göstermek için yeni testler ve değerlendirme programları oluşturmaya başladı ve müfredatta öğrenci seçenekleri sınırlandırılmaya başlandı. Bu eğilim 1990'lar boyunca devam etti.

Eğitimdeki son reformlar ve ilerlemeler, bir önceki dönemden farklı olarak, öğrencilerin, öğretmenlerin ve okulların denetimini güçlendirmek ve aynı zamanda artırmak için eğitimde devlet yönetiminin denetimini daha merkezileştirmek olduğunu göstermektedir (Young ve Levin, 2002; akt. İncekara, 2006).

Kanada Eğitim Sisteminin Genel Özellikleri

Genel olarak eğitim sisteminin amaçları şunlardır (Yazıcı, 2009):

- Herkes için öğrenme fırsatları sağlayarak bölgeler arasında ve bireyler arasında eğitim eşitliğini sağlamak,
- Bireysel ilgi ve yeteneklere uygun her tür ve düzeyde eğitim sağlamak.
- Bireyleri toplumsal yaşama uygun bilgi ve becerilerle donatmak.

d. Sosyal ve kültürel gelişme ile ekonomik olarak büyümeyi sağlamak,

e. Bilimsel ilerlemeyi hızlandırmaktır.

Kanada'nın en önemli eğitsel amacı, bir kültür mozaği olan ülkede bütün kültürler arasındaki anlayışı yaratmak ve bilim ve teknolojiyi geliştirmektir (İncekara, 2006).

Kanada'nın temel eğitim hedefi, tüm kültürler arasında anlayış oluşturmak ve kültür mozaği olan bir ülkede bilim ve teknolojiyi geliştirmektir.

Kanada ilk ve ortaokullarının yaklaşık 185-200 günlük bir akademik dönemi vardır. Bu süre genellikle Ağustos ayının son haftası veya Eylül ayının ilk haftasından Haziran ayının son haftasına kadar olan dönemi kapsar. Tüm Kanada okulları resmi tatilleri kutlar. Ancak, tüm okullar için yaz tatiline ek olarak iki önemli tatil vardır. Birincisi 7-10 gün süren Noel, ikincisi ise Mart veya Nisan aylarında bir hafta süren Bahar Tatili. Bazı okul yönetim kurulları yıl boyu eğitim sistemi uygular. Bu sistemde iki aylık yaz tatili yerine birkaç kısa tatil dönemi vardır. Okul gününün uzunluğu eyaletten eyalete değişmekle birlikte, eyalet yasaları okul kurullarına okul gününün uzunluğunu belirlemede esneklik sağlar. Okullar genellikle sabah 8:30-09:00'da başlar ve 15:00-16:00'da biter. İlköğretim sınıflarında ortalama öğretim süresi öğle yemeği ve ders araları hariç beş saattir. Ortalama olarak, orta öğretimin süresi 5,5 saattir. Bazı eyaletler dönem başına toplam ders sayısını belirler. British Columbia eyaleti, akademik yılbaşına en az 1.045 saat gerektiriyordu.

Eğitim sisteminin eğitim altyapısı ile ilgili olarak, gelecekte iki önemli hedefe ulaşılması gerekmektedir. Bunlar; tüm eğitim seviyelerinde bilgisayar tabanlı öğrenmeye geçiş ve uzaktan eğitim fırsatlarının daha da geliştirilmesi. 1994 yılı verilerine göre üniversitelerin %64'ü kolejlerin, %68'i uzaktan öğrenme olanaklarını kullanmaktadırlar ve sayıları sürekli artmaktadır. Kanada okullarında pek çok gezi, sportif aktivite ve sosyal aktivite düzenlenmektedir. Genel olarak, pratikte tüm çocuklar bir veya iki enstrüman çalabilir. Çocuklara müzik ve diğer sosyal aktivitelerin tadını çıkarma fırsatı sunulur. Kütüphaneler her zaman çocuklara açıktır. Ayrıca okullarda veli izni olmadan hiçbir televizyon filmi veya radyo programı yapılmamaktadır. Çocuğun resmi, anne ve babanın izni olmadan hiçbir şekilde yayınlanamamaktadır (Ültanır, 2000).

Kanada eğitim sistemi, genel okul sistemi içinde dört ana hedefe ulaşmayı amaçlamaktadır. Bunlar sırayla (İncekara, 2006):

- ✓ Akıl ve zekâ geliştirmek,
- ✓ Mesleğe hazırlık,
- ✓ Ahlak olarak gelişim,
- ✓ Bireysel gelişimdir.

Kanada eğitim sistemi, anaokulundan üniversiteye kadar hem devlet okullarını hem de özel okulları içerir. Kanada anayasasına göre, eyaletler eğitimden sorumludur, bu da farklı eyaletlerin farklı eğitim sistemlerine sahip olduğu anlamına gelir (Ültanır, 2000).

Eğitim Bakanlığı

Her Kanada eyaletinin (vilayetinin) kendi eğitim politikasını belirleyen bir eğitim kanunu (Okul Yasası veya Eğitim Yasası) vardır. Eyaletlerde eğitimden sorumlu bir Eğitim veya Eğitim Departmanı vardır ve bir Eğitim Bakanı tarafından temsil edilir. Bu bakan seçilir ve eğitimle ilgili kanunları, tüzükleri ve yönetmelikleri çıkarmak, yürütmek veya değiştirmekle yükümlüdür. (Taşdan, 2007) .

Devletin milli eğitim dairesi veya bakanlığı, ilk ve orta öğretimin denetim ve kontrolünün yanı sıra, eğitim programlarının düzenlenmesi ve dağıtımı, okulların idari yapısı, öğrenci sınavlarının standardı, yöntemi ve değerlendirilmesi, ders kitaplarının ve ders kitaplarının görevi. Okul maliyesinin belirlenmesi, eğitim kurumlarının okul yönetim kurulları ve mütevelli heyetleri, okul müdürleri ve öğretmenler, araştırma fonları, kütüphaneler ve ulaşım ile ilgili koşulların belirlenmesi ve öğretimle ilgili standartların belirlenmesi (Dunning, 1997; aktaran İncekara, 2006)).

Federal hükümetin eğitim üzerindeki en büyük etkisi, azınlık eğitim haklarının garantörü olmasıdır. Bu bağlamda, dini ve dilsel azınlıkların haklarını ve önceliklerini korumak federal hükümetin sorumluluğundadır. Ayrıca silahlı kuvvetler personelinin, Kanada Savunma Bakanlığı personelinin ve çocuklarının eğitiminden ve Kanada dışında görev yapan öğretmenlerin mali düzenlemelerinden de sorumludur (İncekara, 2006).

Okul Yönetimi

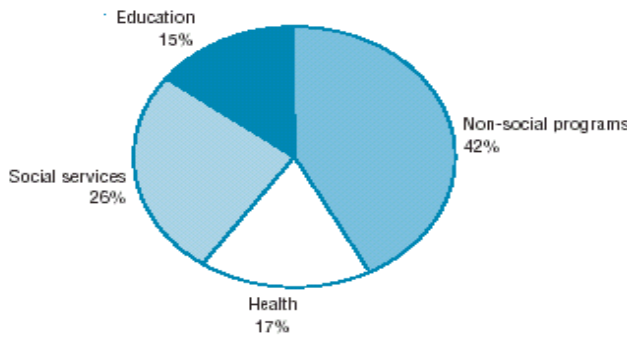
Kanada Okul Kurulları Derneği, Kanada'daki okul kurulları arasında bir ilişki sağlamak için oluşturulmuştur. Okul kurullarının boyutu eyaletten eyalete değişir. Genel olarak, kentsel alanlarda, bir bölgedeki okullardan bir okul

kurulu sorumludur, ancak kırsal alanlarda, daha az okul olduğu için çok geniş alanlar sorumludur. Okul meclislerinin görev ve sorumluluklarını şu şekilde özetleyebiliriz (İncekara, 2006):

- ✓ Yıllık bütçenin hazırlanması,
- ✓ Öğretmenleri atamak, işe almak ve işten çıkarmak,
- ✓ Okullar inşa edin ve ekipman satın alın,
- ✓ Bazı eyaletlerde, konut ve ticari emlak vergileri belediyeler tarafından toplanır veya zorunlu tutulur,
- ✓ Devlet Millî Eğitim Bakanlığı'nın desteğini kullanmak,
- ✓ Halk için bazı programların uygulanması, yetişkinlerin eğitimi vb.

Yerel yönetimin eğitimdeki rolü genellikle okul kurullarına, bölgesel okullara, okul bölümlerine veya ilçe eğitim kurullarına verilir. Üyeleri kapalı referandumla seçilir.

Okul idari pozisyonları için gereklilikler eyaletten eyalete değişmekle birlikte, birçok eyalette müdür olmak için eğitim yönetimi veya müfredat alanında yüksek lisans derecesi gerekir. Öte yandan, Ontario ilinde okul müdürleri ve müdür yardımcıları için birincil sertifika şartı bulunmaktadır (İncekara, 2006).



Şekil 2: Kanada Eğitim Giderleri

Kaynak: <http://www.ibe.unesco.org/en/access-by-country/europe-and-north-america/canada/profile-ofeducation.html>.

Eğitim sisteminin idari gücü, yetki ve yetkiyi yerel organlara devreden devlet eğitim bakanının elindedir. Uygulamada, eğitim yerel kurullar tarafından yürütülür. Ancak okul yönetim kurulları, okul yönetim kurulunun personel üzerinde tam denetime sahip olduğu eyalet kısıtlamalarına uymalıdır. Ancak bu yetki Maarif Kanunu hükümleri ile sınırlıdır. Neyin ne zaman yapılacağına okul yönetim kurulu karar verebilir (Tural, 1988).

Eğitim Finansmanı

Kanada eyaletleri arasında eğitim finansmanında benzerlikler olsa da bazı farklılıklar da vardır. Kanada genelinde, eğitim finansmanının %20'si yerel vergilerden, %58'i yerel hibelerden ve geri kalanı federal ödemelerden geliyor. Federal hükümet dolaylı olarak eğitim sistemine dahil olur. Tüm eyaletler federal hükümetten maliyetleri oranında eğitimden pay almaktadırlar (Taşdan, 2007).

Eğitim payının büyük bir bölümü ilköğretim için kalan %10'luk kısım sanat ve ticaret okulları için ve %9'ise okulöncesi eğitim için harcanmaktadır. Yükseköğretimin finansmanı hem özel sektör hem de federal yönetimlerin kaynaklarından sağlanmaktadır.

Eğitimin kamu finansmanı ya doğrudan devletten ya da bölgesel yönetimden ya da vergi toplama yetkisine sahip belediyeler veya bakanlıklar tarafından toplanan devlet katkıları ve vergilerin toplanması yoluyla sağlanır.

Kanada'da, ilk ve orta öğretim iller ve yerel yönetimler tarafından ortaklaşa finanse edilirken, orta öğretim esas olarak federal hükümet ve federal ve eyalet hükümetleri arasındaki iş birliği tarafından sağlanmaktadır. Üniversiteler, esas olarak özel öğrenim ücretlerinden elde edilen fonlarla ve daha az ölçüde devlet tarafından halktan toplanan fonlarla finanse edilmektedir. Her bir ilk ve orta öğretim öğrencisini eğitmek için yılda ortalama 7600 ila 7750 Kanada doları harcamaktadır. Bu harcama toplam harcamaların % 20'sinden fazladır (43 milyar Kanada \$) (CESC, 2003).

Eğitimin Teftişi

Kanada'da eğitim denetçileri eyalet eğitim dairelerinin memurlarıdır ve geleneksel olarak iki işlevleri vardır (Taşdan, 2007):

- ✓ Okulların çalışmalarını değerlendirmek, okul kurulunun çalışmalarını izlemek ve öğretmenleri değerlendirmektir.

- ✓ Öğretimi geliştirmek, öğretim metotları konusuna danışmanlık yapmak ve göreve yeni başlayan öğretmenlere rehberlik etmektir.

Müfettişlerin yaptığı incelemede okulun devlet desteğine ihtiyacı olup olmadığı belirlenir. Yapılan inceleme sonucunda okulun sorunlarının üst düzeyde olduğu anlaşılırsa devletin verdiği mali destek kesilir (Ada, Baysal ve Şahenk, 2009).

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Türk milli eğitim sisteminde eğitim alanında birçok köklü reform gerçekleştirilmiş ve Türk milli eğitim sistemini çağdaş standartlara ulaştırmak için birçok yenilik yapılmıştır. Bu reformlardan ilki 3 Mart 1924 tarih ve 430 sayılı Kanunla (Tevhid-i Tedrisat) eğitim kurumlarının birleştirilmesi olmuştur. Bu yasa, dar görüşlü okulları ve medreseleri kaldırdı, Tanzimat okullarını elinde tuttu ve ileri kolejler ile azınlık okullarını Millî Eğitim Bakanlığı'nın gözetim ve denetimi altına aldı (MEB, 2005).

İkinci reform, 1920'de amacı eğitim sistemini daha modern ve ulusal ilkelere dayalı hale getirmek olan Maarif Bakanlığı'nı kurdu. Böylece bakanlık her türlü okulun açılmasından ve okul programlarının hazırlanmasından sorumlu hale geldi. Eğitim sistemindeki bir diğer önemli reform da 1 Kasım 1928'de 1353 sayılı Kanunla Latin alfabesinin kullanılmaya başlanmış ve yeni alfabeyi halka öğretmek için ülke çapında bir okuma yazma kampanyası başlatılmıştır. Ayrıca bu reformlar, 1931'de kurulan Türk Tarih Kurumu ve 1932'de kurulan Türk Dil Kurumu ile pekiştirilmiştir (MEB, 2005).

Yapılan yenilikler eğitim programlarında da görülmüş ve eğitimin çağdaş standartlara getirilmesi için birçok program değişikliği ve düzenleme yapılmıştır. Bu amaçla özellikle 1926, 1936, 1948 ve 1968 yıllarında 4 farklı programın uygulamaya konulduğu görülmektedir (Arslan, 2000).

Türkiye'nin kamu eğitim sistemindeki bir diğer önemli yenilik ise 1997 yılında 4306 sayılı Kanunla getirilen sekiz yıllık sürekli eğitim sistemidir (Şahin ve Ceylan, 2001). Bu sistem, 5 yıllık bir ilköğretim ve 3 yıllık bir lise birleştirildiğinde ortaya çıktı. Böylece ayrı ayrı kullanılan ilköğretim ve ortaokul terimleri "ilköğretim" olarak değiştirilmiştir. Son olarak 2012 yılında benimsenen 4+4+4 eğitim sistemi ile 4 yılı ilköğretim, 4 yılı ortaokul ve 4 yılı lise olmak üzere 12 yıl süreyle kesintisiz eğitime başlanmıştır.

Türkiye Eğitim Sisteminin Özellikleri

Türk eğitim sisteminin hedefleri Anayasa'nın 42. maddesinde yer almaktadır. Bunlar (Coşkun, 1997: 54):

- ✓ Kimsenin eğitim hakkı elinden alınamaz. Eğitim hakkının kapsamı yasa ve yönetmeliklerle belirlenir.
- ✓ Eğitim, Atatürk ilke ve inkılaplarına göre, çağdaş bilim ve eğitim ilkelerine göre, devletin gözetim ve denetiminde yürütülür. Bu esaslara aykırı eğitim kurumları açılmaz.
- ✓ İlköğretim, erkek ve kadın bütün vatandaşlar için mecburi ve devlet okullarında ücretsizdir.
- ✓ Eğitim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadil olarak Türkçeden başka dil öğretilmez. Eğitim kurumlarında öğretilen yabancı diller ve yabancı dil eğitimi veren okullarda izlenen esaslar kanunla düzenlenir. Yabancı anlaşma hükümlerinin uygulanması askıya alınır.

Türk eğitim sisteminin temel ilkelerine bakacak olursak, eğitimin Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı için eşit haklara sahip aynı imkân ve imkanlara sahip olduğunu görebiliriz. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçların dikkate alındığı demokratik bir ortamda eğitim ve öğretim yürütülür.

Türkiye'de ilk, orta ve lise eğitim süresi yaklaşık 180 iş günüdür. Okullar Eylül ayının ikinci haftasında açılır ve haziran ayının ikinci haftasında kapanır. Akademik yıl 2 yarıyıldan oluşur ve ocak ayının son haftası ile şubat ayının ilk haftasında 2 haftalık yarıyıl tatili yapılır. Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı, 2019-2020 eğitim öğretim yılında yeni bir uygulamaya giderek Kasım ve Nisan aylarında birer hafta ara tatili getirmiştir.

Okullarda sabahçı – öğlenci uygulaması ya da tam gün eğitim (09:00-15:00 arası eğitim) uygulaması görülmektedir. Günlük ders saati ilkokullarda 6 saat iken ortaokul ve liselerde 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kademeli olarak değişmekte ve günlük 6 saatin üzerine çıkabilmektedir. Türk eğitim sisteminde anaokulundan üniversiteye kadar hem devlet hem de özel eğitim kurumları bulunmaktadır.

Temel hedefler doğrultusunda oluşturulan genel amaçlar ise şunlardır:

“Türk milli eğitiminin genel amacı Türk milletinin bütün fertlerini,

- ✓ İlgî, eğitim ve becerilerini geliştirerek hayata hazırlamak, gerekli bilgi, beceri, görgü ve birlikte çalışma biçimlerini kazandırmak ve kendilerini mutlu eden ve topluma mutluluk katan meslekler edinmelerini sağlamaktır.

- ✓ Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygularla ilgili olarak dengeli ve sağlıklı kişilik ve karakter, özgür ve bilimsel güç, geniş dünya görüşü, insan haklarına saygılı, kişiliğe ve girişimciliğe değer veren, topluma karşı sorumlu, yapıcı, yaratıcı ve onları yaratıcı insanlar olarak yetiştirir;
- ✓ Atatürk inkılap ve ilkeleri ile anayasada ifade edilen Atatürk milliyetçiliğine uymak; Türk milletinin milli, manevi, insani, manevi ve kültürel değerlerini sahiplenmek, korumak ve geliştirmek, ailesini, vatanını ve milletini sevmek ve daima yüceltmek için çabalamak; insan haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayalı, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarının bilincinde olan ve bu ilkelere uygun hareket etmiş vatandaşlar yetiştirmektir (Coşkun, 1997).

Türk eğitim sisteminin genel amaçlarına bakıldığında Türk eğitim sistemi, amacı toplumdaki yeniliklere ve değişimlere açık, Atatürk ilke ve inkılaplarını takip eden, dengeli ve sağlıklı, başarılı bireyleri yetiştirmeyi hedefleyen bir sistemdir.

Türk Eğitim Sistemi'nin 14 temel ilkesi bulunmaktadır ve eğitim öğretim faaliyetlerinde amaçların yanı sıra bu ilkeler de göz önünde bulundurulmaktadır. 14 temel ilke şu şekildedir:

- ✓ Genellik ve Eşitlik
- ✓ Ferdin ve Toplumun ihtiyaçları
- ✓ Yönelme
- ✓ Eğitim hakkı
- ✓ Fırsat ve İmkân Eşitliği
- ✓ Süreklilik
- ✓ Atatürk İnkılâp ve İlkeleri ve Atatürk Milliyetçiliği
- ✓ Demokrasi Eğitimi
- ✓ Laiklik
- ✓ Bilimsellik
- ✓ Planlılık
- ✓ Karma Eğitim
- ✓ Okul ile Ailenin İşbirliği
- ✓ Her Yerde Eğitim

Türk eğitim sisteminin temel ilkelerine bakacak olursak, eğitimin Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı her Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı için eşit haklara sahip olduğunu görebiliriz.

Türkiye'de ilk, orta ve lise eğitim süresi yaklaşık 180 iş günüdür. Okullar Eylül ayının ikinci haftasında açılır ve Haziran ayının ikinci haftasında kapanır. Akademik yıl 2 yarıyıldan oluşur ve Ocak'ın son haftası ile Şubat'ın ilk haftası olmak üzere 2 hafta yarıyıl tatili yapılır. Ayrıca Bakanlık, 2019-2020 eğitim-öğretim yılında yeni bir uygulamaya giderek Kasım ve Nisan aylarında birer hafta ara tatili getirmiştir.

Eğitim Bakanlığı

1920 yılında kurulan Bakanlığın kuruluş amacı şu şekilde belirtilmektedir:

"Türk milletini hür düşüncenin hâkim olduğu bir atmosferde bilgi, sanat, teknoloji ve refah bakımından batı medeniyeti seviyesine yükseltmek, Türk milletinin milli, manevi ve insani değerlerini geliştirmektir, onları batı medeniyetinin yapıcı, yaratıcı ve değerli bir ortağı yapmaktır." Bu hedef esas olarak ülkenin genel felsefesini ve buna dayalı stratejiyi ortaya koymaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın görevleri ise 3797 sayılı yasanın 2. Maddesinde belirtilmiştir. Buna göre Bakanlığın görevleri şunlardır (Yazıcı, 2009):

1. Atatürk inkılap ve ilkelerine ve anayasada ifade edilen Atatürk milliyetçiliğine bağlı kalarak, Türk insanının milli, manevi, ahlaki, tarihi ve kültürel değerlerini benimsemek, korumak ve geliştirmek, ailesini, vatanını ve milletini sevmek ve hep yüceltmeye çalışan, eğitim kurumlarının öğretmenleri ile her kademesindeki öğrencilerin demokratik, laik ve sosyal bir kural olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar olmaları için tüm eğitim hizmetlerini planlamak, programlamak, uygulamak, izlemek ve kontrol etmek.

2. Okul öncesi, ilköğretim, ortaokul, ortaöğretim ve her türlü örgün ve yaygın eğitim kurumları açmak ve diğer bakanlık ve kuruluşların yükseköğretim dışında eğitim kurumları açmalarını sağlamak.

3. Türk vatandaşları için yurtdışında eğitim ile ilgili hizmetleri organize eder ve yürütür.
4. Yüksekokullar dışındaki diğer bakanlık, kurum ve kuruluşlara ait örgün ve yaygın açık öğretim kurumlarının denklik sınavlarını belirler, yönetmeliklerini hazırlar ve onaylar.
5. Yükseköğretimin milli eğitim politikası bütünlüğü çerçevesinde gerçekleştirilmesini sağlamak, öğrencilerin barınma ve beslenme ihtiyaçlarını desteklemek.
6. Türk Silahlı Kuvvetlerine ait orta öğretim kurumlarının program, yönetmelik ve denklik derecelerinin belirlenmesinde iş birliği yapmak.
7. Okullarda beden eğitimi, spor ve izcilik ile ilgili hizmetler sunmak.
8. Üniversite öğrencilerine barınma, beslenme ve maddi destek sağlamak.

Okul Yönetimi

Türkiye’de okul yönetimi okul müdürleri tarafından yürütülür. Okul müdür ve müdür yardımcılarının seçimi 2021 yılı Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumları Yöneticilerinin Görevlendirilmelerine İlişkin Yönetmeliğe uygun olarak yapılır. Bu yönetmeliğe göre;

Yönetici olarak görevlendirileceklerde aranacak genel şartlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmış olup, idareci atamaları yazılı ve sözlü sınavlar sonucu bu şartları taşıyanlar arasından yapılır.

Eğitim Finansmanı

Türkiye’de özel eğitim kuruluşlar dışındaki tüm kamu kurum ve kuruluşları, eğitim alanındaki tüm yetkileri bir araya toplayan merkezi hükümet yani Millî Eğitim Bakanlığı tarafından finanse edilmektedir. Bu nedenle okulların yapım ve maliyeti, okullarda kullanılan araç ve gereçler ile tüm eğitim ve hizmet personelinin maaşları devlet tarafından karşılanmaktadır. Devletin eğitim bütçesinden ayırdığı fonlar (Yazıcı, 2009);

- ✓ İl özel idare bütçesinden tahsis edilen ödenekler,
- ✓ Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme ve Yaygınlaştırma Fonundan tahsis edilen ödenekler,
- ✓ Katkı payı ve Döner sermayeden tahsis edilen ödenekler,
- ✓ Diğer ülke ve kuruluşlardan sağlanan kredi, burs, katkı ve bilimsel araştırma kredileri,
- ✓ Kişi ve kuruluş olarak eğitime bağış ve katkıları (Eğitime %100 Destek, okul yaptıranların belirli oranlarda vergi muafiyeti vb. kampanyalar),
- ✓ Birlik gelirleri (Eğitim kurumu yaptırma, onarım ve öğrenci koruma birlikleri vb.) gibi kaynaklardan elde edilmektedir.

Netice olarak Türkiye’nin eğitim harcamalarının GSMH’ye oranı uzun yıllardan sonra ilk kez %3’ün üzerine çıktı, ancak bu rakamlar gelişmiş ülkelere kıyasla yetersiz kalıyor ve harcamaların çoğu hızla artan genç nüfus için eğitime katılıma yönlendiriliyor. Eğitimin kalitesini artırmak için yatırımdan çok büyüme, demografik yatırım ve eğitimden devlet dışı gelir açısından çok düşüktür.

YÖNTEM

Bu çalışmada Kanada’da eğitim yönetimi hakkında bilgi edinip, inceleme yapabilmek için literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Literatür araştırması, mevcut kaynakların ve literatürün incelenerek veri toplanması olarak adlandırılır. Literatür taramaları, araştırma konularını hedefe yönelik bir şekilde anlamamıza ve çalışmamızı tarihsel bir perspektife oturtmamıza yardımcı olur Karasar (1994).

Bilimsel inceleme; Bilim insanında bilgilerin geliştirildiği ve eklendiği derleme bir süreç olduğu için; İncelemeye başlarken konuyla ilgili önceki çalışmalara ve kavramsal literatüre aşina olmalıdır. Bu nedenle daha önce yapılan çalışmaları taramak, çalışmalarda veri toplamada önemli bir adımdır. Alan yazın taraması; bilgi toplama, toplanan bu bilgilerin manasının tartışılması, problemle bağlantısının açıklanması ile bilgilerin sınıflandırılması sürecidir (Balci, 2001).

Araştırma planı, hedefleri ve yöntemleri önceki çalışmalara dayanmalı ve mevcut bilgiler ışığında seçilen konu hakkında neler yapılabileceğini göstermelidir. Bu nedenle seçilen konu hakkında geçmişte ne tür çalışmaların nerede ve nasıl yapıldığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir. Araştırma konusu ve araştırma hedefleri belirlendikten sonra klasik ve güncel kaynaklar taranarak konuyla ilgili eski bilgiler ve güncel çalışmalar belirlenir (Özdamar, 2003).

Araştırmanın birçok evresi vardır. Bunlar şöyle sıralanabilir (Arlı ve Nazik,2001):

- ✓ Araştırma amaçlarının ve konularının belirlenmesi

- ✓ Ön literatür taramasının yapılması,
- ✓ Oluşturduğunuz raporlar için ayrıntılı başlıkların tespit etmek,
- ✓ Ayrıntılı alan yazın taraması,
- ✓ Kaynakların gözden geçirilmesi
- ✓ Araştırmanın rapor haline getirilmesi.

Konuların önemini göstermek, çalışma tasarımları geliştirmek ve çalışma sonuçlarını önceki bilgilerle ilişkilendirmek için literatür taramaları yapılır. Bu doğrultuda yapılan literatür taramasının özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Balcı, 2001):

1. Problemi tanımlama ve sınırlandırmaya yardımcı olma,
2. Araştırmamızı tarihsel bir perspektife yerleştirme,
3. Araştırmada gereksiz tekrarlardan kaçınma,
4. Uygun araç ve yöntemlerin seçilmesinde yardımcı olma,
5. Bilgi ile mevcut bilgi arasında bağlantı kurmaya yardımcı olma ve araştırmaya imkân verme.

BULGULAR

Alanyazın taraması sonucunda elde edilen bulgular şu şekildedir:

- ✓ Kanada bir eyaletler ülkesidir ve her eyaletin kendi eğitim özerkliği vardır. Bu durum, Kanada'nın eğitim sektöründe yerel özellikleri ve ihtiyaçları ön planda tuttuğunu ve eğitim politikasını buna göre şekillendirdiğini göstermektedir.
- ✓ Türkiye merkezi bir yönetimle yönetilmektedir, dolayısıyla eğitimin merkezi bir amacı vardır ve yerel özellikler ön plana çıkmamaktadır.
- ✓ Kanada'nın ezber dayalı eğitim sisteminin kısıtlayıcı doğası, akademik ilerlemeyi hızlandırmayı, kültürel farklılıkları ele almayı, kültürler arası iletişimi ve uyumu sağlamayı ve ilgi ve yeterlilikleri geliştirmeyi amaçlayan büyük eğitim reformlarına yol açmıştır.
- ✓ Türkiye'de ve Kanada'da eğitim sisteminin her basamağında hem devlet hem de özel okullar yer almaktadır.
- ✓ Kanada eyaletlerinin kendi eğitim stratejilerini belirleyen, bir eğitim kanunu ve birçok eyaletin kendine mahsus eğitim departmanı ile bakanlığı mevcuttur.
- ✓ Türkiye, ülkenin eğitim hedeflerini ve politikalarını belirleyen bir Millî Eğitim Bakanlığına sahiptir.

Her İki Ülkenin Eğitim ve Eğitim Yönetimlerinin Karşılaştırılması

Tablo 1: Kanada ve Türkiye'nin Eğitim Yönetimi Alanındaki Farklılıklar

ALANLAR	KANADA	TÜRKİYE
Eğitimden Sorumlu Birimler	Eyalet	Merkezi İdare
Yönetim Şekli	Eğitim Departmanı ve Eğitim Bakanlığı	Millî Eğitim Bakanlığı
Eğitim Politikası	Yerellik ön plandadır	Hükümet tarafından atamayla
Eğitim Bakanının Görevlendirmesi	Seçimle	Hükümet tarafından atamayla

- ✓ Türkiye'de Bakan kabine tarafından atanır. Kanada'da Bakan seçim ile seçilir. Her iki ülkede de eğitimle ilgili her türlü kanun, tüzük ve yönetmelikleri yapmak Millî Eğitim Bakanının görevleri arasındadır. Eğitim Bakanları Konseyi (CMEC), ulusal öncelikleri belirlemek ve uluslararası sosyal ve ekonomik kalkınmaya katkıda bulunmak için Kanada'nın tüm eyalet ve bölgelerinden eğitim bakanlarının oluşturduğu eyaletler arası bir yüksek komisyon olarak 1967 yılında kurulmuştur.
- ✓ Kanada Eğitim Bakanları Konseyi, her bir eyaletin eğitim sisteminin nasıl bir performans ortaya koyacağını tespit etmek amacıyla 1989'da Okul Başarılarını Ölçme Programı'nı (SAIP) geliştirmiştir.
- ✓ Okul Performans Değerlendirme Programı (SAIP); matematik, fen ve okuryazarlık gibi alanlarda öğrenci performansını ölçmeyi amaçlar ve ayrıca uluslararası başarı ölçme sınavlarında Kanada'nın performansının izlenmesinde aktif rol almaktadır.

Kanada eğitim sistemi üzerinde etkili olan devlet dışı kurumlar, üniversiteler ve okul bölgelerinden oluşan değişik oluşumlar dikkati çekmektedir. Bunlar: Kanada Eğitim Birliği (CEA), Kanadalı Öğretmenler Federasyonu (CTF), Kanada Okul Kurulları Birliği (CSBA), Kanada Okul İdarecileri Birliği (CASA), Kanada Okul Müdürleri Birliği (CAP)'dir.

Tablo 2: Kanada ve Türkiye’de Eğitim Üzerinde Etkili Olan Kurumların Farklılıkları

ALANLAR	KANADA	TÜRKİYE
Bakanlığın Üstünde Yetkileri Olan Kurul	Eğitim Bakanları Konseyi (CMEC)	En üst yetki bakanlığa aittir.
Performans Ölçümü	Okul Başarılarını Ölçme Programı (SAIP) tarafından yapılmaktadır.	Merkezi sistem sınavları ile yapılmaktadır.
Eğitim Sistemi Üzerinde Etkili Olan Devlet Dışı Kurumlar	Üniversiteler Kanada Eğitim Birliği Kanadalı Öğretmenler Federasyonu Kanada Okul Kurulları Birliği Kanada Okul İdarecileri Birliği Kanada Okul Müdürleri Birliği	Eğitim sistemi üzerinde etkili olan devlet kurumları ve devlete bağlı olarak açılmış özel kurumlardır.

- ✓ Kanada Okul Konseyleri Birliği, Kanada okul konseyleri arasındaki ilişkileri sağlamak için kurulmuştur. Okul konseyleri boyutu bir eyaletten diğer eyalete ve hatta eyalet içinde de değişir. Genellikle eyaletlerde okul konseyleri bir ilçenin okullarından sorumluyken, taşra kesimlerinde daha geniş bölgeleri kapsamaktadır, bunun sebebi okul sayısı bakımından az olmasıdır.
- ✓ Türkiye’de okullar müdür ve müdür yardımcıları tarafından yönetilmekte; okul müdür ve müdür yardımcılar yazılı ve sözlü sınav ile seçilmektedir. Eğitim yöneticilerinin görev süreleri 4 yıldır.
- ✓ Kanada’daki okul idaresi için gereken koşullar eyaletten eyalete değişir, ancak birçok eyalette müdür olabilmek için eğitim yönetimi veya eğitim programı alanında yüksek lisans yapmış olmak gerekmektedir. Ontario ise müdür ve müdür yardımcılarının müdürlük sertifikasına sahip olmasını şart koşmaktadır.

Tablo 3: Kanada ve Türkiye’nin Okul Yönetimi Alanındaki Farklılıklar

FARKLILIKLAR	KANADA	TÜRKİYE
Okul Kurulları Arasındaki İlişkinin Sağlanması	Kanada Okul Kurulları Birliği, okul kurulları arasındaki ilişkileri sağlamak için kurulmuştur.	Okul kurulları arasındaki ilişkiyi sağlamak amacıyla bir yapılanma görülmemektedir.
Okul Müdürlerinin Seçimi	Eğitim yönetimi alanında veya müfredat üzerinde yüksek lisans yapmış olmak şartı koşulmaktadır.	Bazı kriterlerle ön eleme yapıp sonrasında sözlü sınavla 4 yıllığına görevlendirilmektedirler.

Kanada genelinde, eğitim finansmanının %20’si yerel vergilerden, %58’i bağışlardan ve geri kalanı ise federal hükümet karşılamaktadır. Bütün eyaletler federal hükümetten giderleri oranında eğitim katkısı almaktadır.

- ✓ Türkiye’de eğitim giderleri devlet okullarında devlet tarafından karşılanmaktadır. Özel okullarda ise giderler kurucular veya vakıflarca karşılanmaktadır.
- ✓ G-8 ülkeleri içinde Kanada (Kanada, Almanya, Fransa, Japonya, İtalya, ABD, Rusya, İngiltere) eğitime tüm düzeylerde en çok bütçe ayıran devlet konumundadır.
- ✓ Kanada’da müfettişler eyalet eğitim dairelerinin personelleridir ve vazifeleri; okulların, okul konseylerinin ve öğretmenlerin çalışmalarını izlemek ve değerlendirmek, öğretim yöntem ve teknikleri konusuna danışmanlık yapmak ve görevine yeni başlayan eğitimcilere rehberlik etmektir. Müfettişlerin denetlemeleri neticesinde sorunları üst seviyede olan okulların ülke tarafından verilen finansal desteği kesilir.
- ✓ Türkiye’de eğitim denetimi maarif müfettişleri tarafından yapılmaktadır. Maarif müfettişleri aynı zamanda öğretmenleri de teftiş etmekle yükümlüdürler

Tablo 4: Kanada ve Türkiye’nin Eğitim Finansmanı Alanındaki Farklılıkları

FARKLILIKLAR	KANADA	TÜRKİYE
Eğitim Finansmanı	%20’si bölgesel vergilerden, %58’i bölgesel bağışlardan ve geri kalan kısmı ise federal hükümetin katkısı ile karşılanmaktadır.	Resmi okullarda devlet tarafından finanse edilmekte; özel okullarda ise kurucular veya vakıflarca karşılanmaktadır.
Eğitimin Teftişi	Eğitim denetçileri tarafından yapılmakta, denetçiler eyalet eğitim dairelerinin personelleridir.	Müfettişler tarafından yapılmaktadır.

- ✓ Türk eğitim sistemi ulusal bir eğitim politikasına sahipken, Kanada eğitim sisteminin hedefleri millilikten bağımsızdır ve yerel hedefler daha fazla dikkat çekmektedir.
- ✓ Kanada’da eğitim giderleri federal yönetim, eyalet yönetimi ve yerel yönetimlerce karşılanmasına karşın, Türkiye’de eğitim giderleri büyük oranda devlet tarafından karşılanmaktadır.
- ✓ Türkiye’de kişi başına gelir ve kişi başına eğitim harcaması çok düşüktür. Eğitime ayrılan bütçe son yıllarda yapılan iyileştirmelere rağmen yetersizdir. Kaynaklar sınırlıdır. Ancak Kanada eğitime ayırdığı bütçe konusunda dünyaya öncülük etmekte ve dünyada lider ülkeler arasında gelmektedir.

- ✓ Eğitim denetimi sistemleri bakımından benzerlik görüldüğü söylenebilir. Türkiye’de eğitim denetiminde maarif müfettişleri bakanlığa bağlıdır. Kanada’da da tek bir merkeze bağlı denetmenler eyaletlerde görevli memurlar olarak çalışırlar.

Tablo 5: Kanada ve Türkiye’nin Eğitim Yönünden Benzerlikleri

1-)	Okul yöneticileri müdürlerdir.
2-)	Türkiye’de eğitim denetiminde maarif müfettişleri bakanlığa bağlıdır. Kanada’da da tek bir merkeze bağlı müfettişler eyaletlerde vazifeli personeller olarak çalışmaktadırlar.
3-)	Türkiye ve Kanada’da da eğitim sisteminin her basamağında hem devlet hem de özel okullar yer almaktadır.

- ✓ Her iki ülke de ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınması için gerekli olan iş gücünü yetiştirmeyi amaçlamaktadır ve bu amaç genel özellikleri içermektedir.
- ✓ Eğitim denetimi sistemleri bakımından benzerlik görüldüğü söylenebilir. Türkiye’de eğitim denetiminde maarif müfettişleri bakanlığa bağlıdır. Kanada’da da tek bir merkeze bağlı denetmenler eyaletlerde görevli memurlar olarak çalışırlar.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yüzölçümü olarak dünyanın en büyük ikinci ülkesi olan Kanada’da, eğitim sistemi ülkenin büyüklüğünden, dağınık yerleşim yerlerinden, kültürel çeşitlilikten ve ekonomik gelişmişlik seviyesinden büyük ölçüde etkilenmiştir. İdari yapının eyaletlerden oluşması, bu eyaletler içinde etkili bir ademi merkezîyetçi ağ oluşturulmasında önemli rol oynamıştır. Kanada eğitim sisteminin hedefleri ulusal değildir ve yerel hedefler daha fazla dikkat çekmektedir.

Türkiye’de bölgesel farklılıkları minimuma indirmek için Kanada’da olduğu gibi yerel olarak eğitim müfredatları geliştirilebilir. Ancak millî birliğe ve genel hedeflere aykırı ve aşındırıcı düzeyde olmamalıdır. Merkezi hedeflere göre ve yerel koşulları da dikkate alarak geliştirilen bir sistem Türkiye için daha verimli olacaktır. Kullanılan programların özellikleri incelendiğinde öğretmene esneklik sağlaması bu yönde bir gelişme olarak düşünülebilir.

Kanada’da eğitim yöneticisi olan okul müdürlerinin seçiminde ön planda tutulan liyakate ülkemizde de önem verilmelidir. Eğitim yöneticilerinin niteliği açısından okul müdürü veya Millî Eğitim Bakanlığı’nın herhangi bir kademesinde yönetici konuma gelebilmek için Eğitim Yönetimi mezunu olmak şartı getirilebilir. Bu nedenle üniversitelerde bir dönem uygulandığı gibi eğitim yönetimi ile ilgili lisans düzeyinde programlar açılabilir. Mevcut okul müdürleri ise elemeye tabi tutulabilir. Türkiye’de şu anda yazılı sınavın yanında uygulanan sözlü sınav ile liyakate, deneyime, eğitim durumuna, başarılarına bakılmadan bir eleme yerine bu kriterlerin de göz önünde bulundurulduğu bir sistem geliştirilebilir. Okul yöneticilerinin yönetim ile ilgili yüksek lisans, doktora düzeyinde bir eğitim almaları veya yönetim alanında saati ve süresi uzun olan tamamlayıcı kurslara katılmaları şartı getirilebilir.

Kanada’da olduğu gibi, okulların performansını değerlendirmek için bir okul kurulu kurulabilir. Kurulların etkin ve objektif çalışabilmesi için değerlendirme kriterleri belirli ölçütlere göre geliştirilebilir. Kurulların değerlendirmesi doğrultusunda, belirli bölgelerdeki okullar benzer sonuçlara ulaşmış olduğundan, okul veya bölge bazında iyileştirme çalışmaları yapılabilir. Bu sayede kurum ve bölgelerin gerçek ihtiyaçları belirlenerek yerellik vurgusu yapılabilir.

Eğitime ayrılan bütçe arttırılarak, eğitimde eksiklerin tamamlanması ve bu sayede donanım eksikliklerinin giderilmesi yönünde önlemler alınabilir.

Ülkemizde de müfettiş rollerinde düzenlemeler yapılarak okulların sorunları tespit edilerek, problemlerini azaltmayan veya sorunları daha üst seviyelere çıkan okullara gerekli yaptırımlar uygulanabilir.

Eğitime sadece devlet tarafından destek beklemek yerine özel kuruluşları da eğitim kuruluşlarına destek olmak konusunda özendirici ve yönlendirici çalışmalar yapılabilir.

Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığı’na bağlı illerde il milli eğitim müdürlükleri, ilçelerde de il milli eğitim müdürlüklerine bağlı ilçe milli eğitim müdürlükleri yer almaktadır. İlçe milli eğitim müdürlükleri sorumlu oldukları ilçelerle ilgili; eğitim ve öğretim programlarının düzenlenmesi, okul yönetimlerinin yapısı ve yöneticilerin değerlendirilmesi, öğrenci başarısının değerlendirilmesi, ders kitaplarında bölgeye göre değişikliklerin gerçekleştirilmesi, bunlar için gerekli olan bütçe miktarı gibi konularda ihtiyaç analizleri yapıp üst kurum olan il milli eğitim müdürlüklerine bildirebilir. İllerde toplanan veriler doğrultusunda gerekli raporları bakanlığa sunarak ihtiyaçlara göre değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapılabilir. Yapılan düzenleme ilgili olsun olmasın tüm ülkedeki kurumları kapsayacak şekilde olmayıp, ilgili bölgeler veya kurumları kapsayacak şekilde olabilir.

Velilerin eğitim ve öğretim hakkında bilgilendirilmesi ve çocuklarını daha sağlıklı bir şekilde yönlendirmelerini sağlamaları amacıyla eğitim hakkında seminerler ve kurslar son yıllarda yapılmasına karşın yeterli düzeye ulaşmadığı görülmekte, bu konuda daha çok veliye ulaşma ve bilgi verme açısından gerekli önlemler alınıp planlamalar yapılarak eğitimler gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- (<http://investincanada.gc.ca/download/19.pdf>). adresinden 04.04.2023 tarihinde edinilmiştir.
- (<http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye>)adresinden 25.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- (<http://usi.web.tr>) adresinden 23.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- (<http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/turkiye.htm>) adresinden 05.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=38297&=7&MevzuatTertip=5>) adresinden 14.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- (<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=40142&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>) adresinden 14.03.2023 tarihinde edinilmiştir. (www.buildturkey.com/cgi-bin/uydugoruntusu/category.cgi?category=/KANADA+UYDU+GORUNTUSU&start=0) adresinden 28.12.2014 tarihinde edinilmiştir.
- Ada, S. Baysal, Z. N. ve Şahenk, S. S. (2009).*Eğitim yapıları ve yönetimleri açısından çeşitli ülkelere bir bakış*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Akçay, İ. (2006).Farklı ülkelerde okul öncesi öğrencilerine yönelik çevre eğitimi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Altun, A. (2010). Kanada'daki medya okuryazarlığı eğitimi üzerine bir değerlendirme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (2), 41-57.
- Aras, S. ve Sözen, S. (2012). Türkiye, Finlandiya ve Güney Kore'de öğretmen yetiştirme programlarının incelenmesi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(2), 478-495.
- Arlı, M.ve Nazik M. H. (2001).*Bilimsel araştırmaya giriş*. Ankara: Gazikitabevi.
- Arslan, M. (2000). Cumhuriyet dönemi ilköğretim programları ve belli başlı
- Balcı, A. (2001).*Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Balçık, B. (2002). *İşletme yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Basar, H. (1995)*Öğretmenlerin değerlendirilmesi*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Coşkun, H. (1997).Eğitim Teknolojisi Açısından Kültürlerarası Eğitim, (Doktora tezi), *Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul: Taş Kitapçılık.
- Erdogan, İ. (2006). *Çağdaş eğitim sistemleri*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2003). Karşılaştırmalı eğitim: Türk eğitim bilimleri çalışmaları içinde önemsenmesi gereken bir alan. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(3), 265-283.
- İncekara, S. (2006). Türkiye'de ve Kanada'da ortaöğretim coğrafya eğitim ve öğretiminin müfredat, metot ve araç-gereçler açısından değerlendirilmesi. (Yayımlanmamış doktora tezi). *Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü*, İstanbul.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Karhan, İ. (2005).*Ülkeler ve eğitim sistemleri karşılaştırma yazıları*. Ankara: Nobel Yayın.
- Korkmaz, T. (2005).Türk eğitim sistemi ve ingiliz eğitim sisteminin karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Kurulu Başkanlığı, (<http://www.meb.gov.tr/Stats/Apk2002>) adresinden 24.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- MEB. (2005). 2002 Yılı Başında Milli Eğitim, Araştırma Planlama ve Koordinasyon
- Özdamar, K. (2003).*Modern bilimsel araştırma yöntemleri*. Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- özellikleri. M.E.B. Milli Eğitim Dergisi,146.
- Şahin, C., Ceylan, M. A. (2001). *Üniversite giriş sınavındaki coğrafya sorularına Karşılaştırmalı eğitim sistemleri*. (Ed. A. Balcı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Şahin, M. (2006). Avrupa birliği ülkelerinde ve türkiye'de öğretmen yetiştirme sistemlerinin karşılaştırılması. (yüksek lisans tezi). *İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, Malatya.
- Taşdan, M. (2007).“Kanada'da eğitim sistemi”. Ortaöğretim coğrafya müfredatı açısından bir yaklaşım. *Türk Coğrafya Dergisi*, (36), 203-213,

- Tural, N. (1988). Amaç, yapı ve süreç boyutları açısından Kanada eğitim sistemi. Ankara Üniversitesi: Ders Notu
- UNESCO (2008). Canada, Profile of the education system. <http://www.ibe.unesco.org/en/access-by-country/europe-and-north-america/canada/profile-ofeducation.html>. adresinden 05.03.2023 tarihinde edinilmiştir.
- Ültanır, G. (2000). Karşılaştırmalı eğitim bilimi kuram ve teknikler. Ankara: Eylül Yayınları.
- Yazıcı, İ. (2009). Türk ve Kanada Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.